

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-06-18

Diarienummer N164-0640/24

Handläggare

Hanna Bexell, Lisa Nadén

Telefon: 031-365 74 04, 031-367 90 21

E-post: hanna.bexell@socialcentrum.goteborg.se

lisa.naden@socialcentrum.goteborg.se

Svar på remiss från socialdepartementet – En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga

Förslag till beslut

Socialnämnden Centrum besvarar remissen från Socialdepartementet avseende utredningen *En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga (SOU 2024:30)* med hänvisning till de synpunkter och förslag som redovisas i tjänsteutlåtandet och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Socialnämnden Centrum förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Regeringen beslutade den 7 juli 2022 att ge en särskild utredare i uppdrag att analysera och lämna förslag till en ordning med ungdomskriminalitetsnämnder. Enligt utredningens direktiv ska förslagen syfta till att åstadkomma tydligare åtgärder från samhället när barn och unga hamnar i en kriminell bana samtidigt som de ska möjliggöra tidigare, tillräckliga och mer samordnade insatser för att förebygga fortsatt kriminalitet. Utredaren har haft i uppdrag att beskriva den danska ordningen med ungdomskriminalitetsnämnder och redogöra för vilka lärdomar som kan dras, analysera möjligheterna att införa en ordning liknande den danska i Sverige samt lämna nödvändiga författningsförslag för att inrätta en ordning med ungdomskriminalitetsnämnder anpassad till svenska förhållanden och regelverk utifrån ett statligt huvudmannaskap. Utredningen presenterar sina förslag på åtgärder i betänkandet *En statlig ordning för brottsförebyggande åtgärder för barn och unga (SOU 2024:30)*.

Socialtjänsten har idag möjlighet att besluta om insatser i öppna former utan samtycke enligt lagen om vård av unga. Bestämmelsen tillämpas emellertid sällan och det saknas forskning och rättspraxis. Förvaltningen bedömer att möjligheten skulle kunna nyttjas i betydligt högre utsträckning för att uppnå just kraftigare och mer tvingande beslut. Det pågår också ett stort antal utredningar på området och flertalet förslag har presenterats. Det är svårt att överblicka helheten och det är inte görbart att bedöma de samlade möjliga effekterna av förslaget. Förvaltningen anser att det vore rimligt att invänta implementering och uppföljning av de många förändringarna som väntas, innan ytterligare åtgärder med så pass ingripande följder som utredningen föreslår vidtas.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Utredningen gör en uppskattning av kostnader för förslaget utifrån målgruppens storlek som beräknas uppgå till mellan 1500 och 2000 individer årligen i Sverige. Antalet individer i målgruppen beräknas variera över tid och över geografiskt område. Utredningen redovisar en beräkning baserad på ett exempel med en tillströmning av 1500

individer per år och fördelat utifrån länens totala folkmängd där antal individer i Västra Götaland beräknas uppgå till 194 stycken per år. Det är svårt för förvaltningen att uppskatta hur många av dessa individer som skulle kunna bli aktuella inom socialnämnd centrum.

Utredningens förslag innebär ökade kostnader för kommunerna. Enligt förslaget ska socialnämnden lämna information om barnet eller den unge i samband med Polismyndighetens hänvisning, lämna ett yttrande till MUK (Myndigheten mot ungdomskriminalitet) samt utse en särskild handläggare som deltar vid uppföljningsmöten. Socialnämnden ska också verkställa insatserna enligt beslut om handlingsplan och delta på MUK:s beslutsmöten. Utredningen beräknar att de löpande kostnaderna för kommunerna kommer att uppgå till 73 till 94 miljoner kronor. Utredningen bedömer också att det sammanlagt behövs 103 till 133 årsarbetskrafter för uppgiften. Uppstartskostnaden för verksamheten beräknas till 2 till 3 miljoner kronor. Utredningen föreslår att kommunerna kompenseras genom ett riktat statsbidrag under en period, därefter ska det riktade statsbidraget överföras till det generella bidraget. Enligt utredningen innebär förslaget besparingar för kommunerna på sikt genom exempelvis förhindrade placeringar på SiS. Utredningen gör ingen beräkning av kostnader för verkställigheten eller föreslår finansiering för detta.

Utredningens förslag innebär att socialnämnden ska verkställa beslut enligt handlingsplanen med skyndsamhet, vilket skulle kunna leda till att socialnämnden behöver köpa de insatser som MUK beslutar om i sin handlingsplan då de inte finns att tillgå inom tidsramarna för förslaget. Detta skulle innebära en risk för ökade kostnader för socialnämnd centrum.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Det är samhällets ansvar att skydda barn och unga som riskerar att fara illa och som brottslighet hos barn och unga ökar även tryggheten för alla invånare i samhället.^{ga} Kommunen har det yttersta ansvaret för att enskilda individer får det stöd de behöver och socialnämnden har ett särskilt utpekat ansvar för barn och unga. Socialnämnden har också särskilda uppgifter i arbetet med unga lagöverträdare. Barn och unga som begår brott har ofta ett särskilt behov av stöd och hjälp och socialtjänsten är den instans som lagstiftaren har ansett har de bästa förutsättningarna för att tillgodose dessa behov. För att barn och unga ska få det stöd och hjälp de behöver för att få ett socialt välfungerande liv utan fortsatt kriminalitet behövs tidiga och förebyggande insatser och samverkan behöver ske mellan olika verksamheter så som skola, sjukvård och polis.

Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag. En av grundprinciperna i barnkonventionen gäller barnets bästa och av konventionen framgår att vid alla åtgärder som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Utredningen föreslår moment för att säkerställa att barnkonventionen efterlevs genom att exempelvis barnet och dess vårdnadshavare ska komma till tals och att barnets inställning ska tas i beaktande. En hel del av de kritik som har lyfts i Danmark mot det danska systemet handlar om principen om barnets bästa och att det är oklart om systemet lever upp till barnkonventionens krav på att tillvarata barnets bästa, exempelvis om processen främjar barns utveckling. Utredningen lyfter att det är svårt att bedöma de generella effekterna på barns och ungas utveckling innan den slutliga utvärderingen och resultat av forskning av det danska systemet har publicerats.

Utredningen beskriver att syftet med reformen är att förebygga brottslighet och att säkerställa tydliga, konsekventa och långsiktiga brottsförebyggande åtgärder för unga. Utredningen bedömer att förslaget får positiva samhällsekonomiska konsekvenser genom att nå barn och unga som riskerar att dras in i allvarlig kriminalitet men att de mer ingripande inslagen i de enskilda fallen skulle kunna komma i konflikt med principen om barnets bästa. För att minimera risken beskriver utredningen att systemet behöver vara utformat så att barnets bästa uttryckligen ges betydelse och att det i vissa situationer har företräde framför andra intressen. Utredningen lyfter även att ett system som liknar det danska kan innebära risker för viss stigmatisering genom utpekandet av vissa barn och unga som kriminella. För att minimera risken för detta föreslår utredningen att ordningen utformas så att barn och unga kan identifieras med sådan precision att de barn och unga som har behov av stöd och de verktyg som ordningen erbjuder också kan få del av detta.

Som utredningen lyfter ser förvaltningen en risk för ökad stigmatisering vid ett utpekande av barn och unga som kan bli aktuella för ett ärende i MUK (Myndigheten mot ungdomskriminalitet). För att minimera risken behöver träffsäkerheten vara hög gällande vilka barn och unga som bedöms ingå i målgruppen samt att underlagen till MUK är väl utarbetade. Förvaltningen anser att det också behöver medföra höga krav på tjänstepersoner inom polismyndigheten för att kunna göra träffsäkra bedömningar i det initiala skedet.

Vidare ser förvaltningen att det inte är helt oproblematiskt utifrån barnets bästa och rättssäkerheten för barn och unga att beslut hos MUK kan fattas av rättsvårdande instanser även kring enskilda barn och unga som inte har begått brott eftersom det endast krävs misstanke. Förvaltningen menar att det inte heller är helt oproblematiskt att det inte föreslås finnas någon nedre åldersgräns för målgruppen vilket skulle innebära att små barn som inte annars skulle vara föremål för rättsvårdande instanser kan bli föremål för ett ärende hos MUK.

Förvaltningen anser att förslaget också innebär risker för undanträngningseffekter då målgruppen för förslaget blir prioriterade framför andra barn och unga som har behov av samma insatser från socialtjänsten.

Samverkan

Samverkan har skett i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 2024-08-26

Bilagor

1. En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga, SOU 2024: 30

Ärendet

Socialnämnd Centrum har i en remiss fått en statlig utredning att lämna synpunkt på, En statlig ordning med brottförebyggande åtgärder för barn och unga SOU 2024:30. Nämndens svar ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast 2024-08-27.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Regeringen beslutade den 7 juli 2022 att ge en särskild utredare i uppdrag att analysera och lämna förslag till en ordning med ungdomskriminalitetsnämnder. Enligt utredningens direktiv ska förslagen syfta till att åstadkomma tydligare åtgärder från samhället när barn och unga hamnat i en kriminell bana samtidigt som de ska möjliggöra tidigare, tillräckliga och mer samordnade insatser för att förebygga fortsatt kriminalitet. Utredaren har haft i uppdrag att beskriva den danska ordningen med ungdomskriminalitetsnämnder och redogöra för vilka lärdomar som kan dras, analysera möjligheterna att införa en ordning liknande den danska i Sverige samt lämna nödvändiga författningsförslag för att inrätta en ordning med ungdomskriminalitetsnämnder anpassad till svenska förhållanden och regelverk utifrån ett statligt huvudmannaskap. Utredningen presenterar sina förslag på åtgärder i betänkandet *En statlig ordning för brottförebyggande åtgärder för barn och unga*, SOU 2024:30.

Förslag och bedömningar i En statlig ordning med brottförebyggande åtgärder för barn och unga SOU 2024:30

Av direktiven framgår att utredningen ska

- beskriva den danska ordningen med ungdomskriminalitetsnämnder och redogöra för vilka lärdomar som kan dras
- analysera möjligheterna att införa en ordning liknande den danska i Sverige
- lämna nödvändiga författningsförslag för att inrätta en ordning med ungdomskriminalitetsnämnder anpassad till svenska förhållanden och regelverk utifrån ett statligt huvudmannaskap

Enligt utredningens direktiv ska förslagen syfta till att åstadkomma tydligare åtgärder från samhället när barn och unga har hamnat i en kriminell bana samtidigt som de ska möjliggöra tidigare, tillräckliga och mer samordnade insatser för att förebygga fortsatt kriminalitet. Utredningens förslag grundar sig på den ordning med ungdomskriminalitetsnämnder som infördes i Danmark 2019.

De förslag och åtgärder som förvaltningen i detta svar huvudsakligen lämnar synpunkter på är här nedan kortfattat beskrivna.

- **En ny lag om brottförebyggande åtgärder**

I likhet med den danska förordningen föreslår utredningen att beslut om och uppföljning av individuella brottförebyggande åtgärder till barn och unga i målgruppen bör regleras i en ny särskild lag. Lagen ska benämnas lagen om brottförebyggande åtgärder för unga.

- **Målgruppen ska vara barn och unga som riskerar att involveras i brottslighet av allvarligt slag**

Barn och unga med hemvist i Sverige som är under 18 år och som riskerar att begå brott av allvarligt slag ska omfattas av reformen. Utredningen föreslår ingen nedre åldersgräns. Bedömningen om det finns en sådan risk ska grundas på den enskildes beteende, levnadsförhållanden, eventuell brottslighet och övriga omständigheter. Beslut

om brottsförebyggande åtgärder bör baseras på en samlad bedömning av olika omständigheter som sammantaget talar för att barnet eller den unge är i riskzonen för att utveckla en destruktiv kriminell livsstil.

- **En ny statlig myndighet mot ungdomskriminalitet ska inrättas**

Utredningen föreslår att en ny nationell statlig myndighet inrättas, Myndigheten mot ungdomskriminalitet, MUK, med ett regionalt beslutsorgan i varje polisregion. Om det finns risk för att ett barn eller ungdom kommer att begå brott av allvarligt slag ska MUK besluta om en handlingsplan med brottsförebyggande åtgärder för den unge.

- **Kriminalvården eller Myndigheten mot ungdomskriminalitet är tänkbara som ansvarig statlig huvudman för uppföljning och kontroll**

Utredningen föreslår två alternativ som innebär att antingen Kriminalvården eller MUK får ansvar för att följa upp och kontrollera genomförandet av de brottsförebyggande åtgärderna, vid sidan av socialtjänstens ordinarie uppföljning.

- **Polismyndigheten ska ansvara för att identifiera och hänvisa ärenden till Myndigheten mot ungdomskriminalitet**

Polismyndigheten ska hänvisa ett ärende till MUK om det finns risk att barnet eller den unge kommer begå brott av allvarligare slag. Innan Polismyndigheten fattar beslut om att hänvisa ett ärende ska uppgifter om barnet eller den unge inhämtas från ansvarig kommun.

- **Nya åtaganden för kommunen**

Inför ett beslut i MUK ska ett yttrande inhämtas från socialnämnden som ska innehålla en bedömning av risken för att barnet eller den unge kommer begå brott av allvarligt slag och förslag på lämpliga brottsförebyggande åtgärder för barnet eller den unge. Socialnämnden ska utse en särskild handläggare för barnet eller den unge. Socialnämnden ska också ansvara för att verkställa de insatser som MUK beslutar om.

- **Handlingsplan med brottsförebyggande åtgärder**

Om MUK bedömer att det finns risk för att barnet eller den unge kommer begå brott av allvarligt slag ska ett beslut fattas om en handlingsplan med brottsförebyggande åtgärder. En handlingsplan ska innehålla en eller flera brottsförebyggande åtgärder i form av insatser och krav. Insatserna som MUK bör kunna besluta om ska motsvara de individuellt inriktade insatser som socialnämnden idag kan bevilja barn och unga inom målgruppen med stöd av socialtjänstlagen. Vid prövningen av vilka insatser och krav som handlingsplanen ska innehålla ska barnet eller den unges och vårdnadshavares inställning till varje åtgärd samt lämpligheten i åtgärden i övrigt beaktas. Åtgärder kan beslutas även utan samtycke. En handlingsplan ska vara tidsbestämd och gälla i högst två år. Beslut om handlingsplanen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Om det finns skäl för det ska MUK även kunna anmoda socialnämnden att ta ställning till behovet av en ansökan om vård med stöd av LVU.

- **Förfarandet vid Myndigheten för ungdomskriminalitet**

Ärendet hos MUK ska handläggas skyndsamt. Offentligt biträde ska förordnas barnet eller den unge och hans eller hennes vårdnadshavare i ärenden och mål som rör beslut om handlingsplan eller förnyad prövning av handlingsplan om det inte kan antas att behov av biträde saknas. MUK ska avgöra ärenden efter muntlig handläggning i form av ett personligt möte vid de regionala beslutsorganen. Barnet eller den unge samt hans eller hennes vårdnadshavare är skyldiga att delta vid mötet. Till mötet ska även socialnämnden och den myndighet som ansvarar för uppföljningen kallas.

- **Verkställighet av beslut**

Socialnämnden ska ansvara för att barnet eller den unge genomför de insatser som framgår av handlingsplanen. Verkställigheten ska bedrivas i nära samråd med den myndighet som ansvarar för uppföljningen.

- **Uppföljning och kontroll av de brottsförebyggande åtgärderna**

Barnet eller den unge ska få en särskild ungdomshandläggare vid den myndighet som ansvarar för uppföljningen. Kontroll av att barnet eller den unge genomför åtgärderna enligt handlingsplanen ska göras minst en gång i veckan under den inledande perioden av handlingsplanens giltighetstid. Uppföljningen ska även innefatta regelbundna möten med barnet eller den unge. Ett första uppföljningsmöte ska genomföras senast sju dagar efter det att ett beslut om handlingsplan har fattats. Vid mötet ska ungdomshandläggaren, barnet eller den unge, dennes vårdnadshavare och den särskilda handläggare som socialnämnden har utsett för den unge delta.

- **Åtgärder vid misskötsamhet eller om handlingsplanen inte genomförs av andra skäl**

Om barnet eller den unge missköter genomförandet av åtgärderna i handlingsplanen eller uteblir från uppföljningsmötena ska åtgärder vidtas omgående. Den myndighet som ansvarar för uppföljning och kontroll ska snarast kalla till ett särskilt uppföljningsmöte samt lämna en skriftlig uppmaning. Vid upprepad misskötsamhet kan myndigheten göra hembesök hos barnet eller den unge om detta inte är uppenbart olämpligt. MUK ska underrättas om misskötsamheten eller handlingsplanen inte genomförs av andra skäl. MUK har då möjlighet att ta upp ärendet till förnyad prövning. Om det är särskilt påkallat får MUK förelägga socialnämnden att vidta åtgärder för att barnet eller den unge ska kunna genomföra åtgärder i handlingsplanen på ett ändamålsenligt sätt samt förordna om Polismyndighetens hjälp att söka efter och hämta den unge till ett möte vid den myndighet som ansvarar för uppföljning och kontroll.

Kritik i Danmark mot det danska systemet och utmaningar med att införa ett liknande system i Sverige

Utredningen lyfter erfarenheter av det danska systemet samt utmaningar med att införa ett liknande system i Sverige.

I utredningen framkommer att de utvärderingar som gjorts i Danmark hittills inte har gjorts av någon oberoende myndighet eller forskare och att det heller inte finns någon mer ingående forskning eller studier av hur reformen har påverkat ungdomskriminaliteten i Danmark. Danska forskare har pekat på att systemet i Danmark kan anses avvika från internationell forskning som visar på att ett tidigt utpekande kan innebära en stigmatisering som i sin tur leder till en ökad brottsbenägenhet.

En del av den kritik som utredningen beskriver som har riktats i Danmark mot systemet handlar om att ordningen innebär att det skapas en parallell process för målgruppen, vilket har krävt stora organisatoriska förändringar för rättsväsendet och kommunen. Utredningen beskriver att ett system liknande det danska riskera att överlappa och krocka med andra delar av den svenska förvaltningen och att det även i Danmark har funnit sådan problematik vilket har lett till invändningar om att systemet har lett till dubbelarbete och onödigt merarbete samt att detta kan bli ofrånkomligt även i Sverige om ett liknande system införs här.

I Danmark har det också uppstått en fråga om hur kostnadseffektiv reformen har varit då systemet i Danmark inte verkar ha blivit helt träffsäkert utifrån syfte och ändamål. Utredningen lyfter även att det pågår flera andra utredningar som kan påverka syftet, ändamålet och utformningen av ett system liknande det danska i Sverige.

En hel del kritik har lyfts mot det danska systemet som handlar om principen om barnets bästa och att det är oklart om det lever upp till barnkonventionens krav på att tillvarata barnets bästa, exempelvis om processen främjar barns utveckling. Utredningen lyfter att det är svårt att bedöma de generella effekterna på barns och ungas utveckling innan den slutliga utvärderingen och resultat av forskning av det danska systemet har publicerats.

Förvaltningens bedömning

Utifrån den korta tidsram som givits remissförfarandet, har det inte funnits förutsättningar för förvaltningen att göra djupgående analys utan lämnar övergripande synpunkter på utredningens förslag.

Förvaltningen avstyrker utredningens förslag som ges i *En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga (SOU 2024:30)*. Förvaltningen delar inte utredningens bedömning om att statlig ordning med föreslagen myndighet skulle vara en bättre hantering och ansvarsfördelning än nuvarande ordning där hela ansvaret är fördelat till kommunernas socialtjänst. Förvaltningens bedömning är att en statlig myndighet och ordning inte är lösningen för att uppnå önskvärda resultat och effekter på ungdomskriminalitet och rekrytering av unga till kriminella gäng, utan att riskerna och möjliga negativa konsekvenser av föreslagna förändringar överväger eventuell nytta. Kommunens socialtjänst föreslås fortsatt ansvara för yttrande, bedömningsunderlag, verkställande av insatser samt uppföljning av genomförda insatser, vilket inte skiljer från nuvarande ansvarsfördelning. Förändringen är att beslut om insatser och åtgärder, liksom den samlade uppföljningen utifrån den enskildes handlingsplan, flyttas till den statliga myndigheten MUK. Det förefaller leda till ökade administrativa arbetsuppgifter för socialtjänsten. Troligen kommer en majoritet av de unga som blir aktuella för en process inom MUK också vara aktuella hos ansvarig socialtjänst, vilket kommer att innebära parallella ärenden och utredningar. Utöver en ökad administration, finns det risk att det delade ansvaret för målgruppen leder till otydlighet för såväl målgruppen och dess nätverk som för professionella. Vidare erfar förvaltningen att ett delat ansvar skapar gränssnittsytor som inte sällan leder till otydlighet i hantering och svårigheter i hantering och i att utkräva ansvar hos respektive huvudman.

Även om MUK:s beslut om insatser och åtgärder utgår ifrån socialtjänstens bedömning och förslag, som i sin tur baseras på den unges individuella behov, riskeras en nödvändig helhetssyn kring den enskilde gå förlorad. I de fall då vårdnadshavare eller syskon är i behov av insatser för egen del hanteras de endast inom socialtjänsten. Att inte se barn och unga i deras sammanhang utan göra separata bedömningar av barnets, syskons och föräldrars behov är problematiskt då barnets utveckling gynnas av insatser till andra familjemedlemmar. Det kan få till följd en splittrad hantering av en familjs situation som inte är gynnsamt för att bryta en negativ utveckling.

Som utredningen också pekar på finns en ökad risk för stigmatisering när ett barn eller ungdom identifieras vara aktuell för en process inom MUK. Ett sådant utpekande riskerar att öka på den unges egen identifiering som kriminell vilket kan få helt motsatta effekter än önskvärt. För att säkerställa rättssäkerhet, personlig integritet och barnrättsperspektivet är det viktigt att träffsäkerheten vid bedömning om hänvisning till MUK är god. Förvaltningen vill betona vikten av att förfarandet sker med förutsägbarhet och likvärdighet varpå det ställs krav på tydligt handläggarstöd och god kompetens hos anställda inom Polismyndigheten.

Förvaltningen ser vidare en uppenbar risk att tilliten till socialtjänsten kan påverkas negativt då förslaget innebär att ärenden ska gå via en statlig myndighet med så tydlig koppling till rättsvårdande instanser som polis, domstol och möjligen också kriminalvård. Målgruppen för en process vid MUK är ju inte enbart barn och unga som

har begått eller misstänks för brott utan även barn och unga utan misstanke om brott föreslås kunna bli aktuella vid MUK. Socialtjänsten arbetar idag aktivt på olika sätt för att stärka tilliten. Att införa förslag som kan få motsatt effekt riskerar motverka socialtjänstens möjligheter att nå människor i behov av stöd och hjälp, särskilt i ett tidigt skede och på frivillig väg.

Utredningen motiverar förslaget bland annat med att det kommer att generera kraftigare och mer tvingande beslut kring den enskilde. Samtidigt har MUK inte befogenhet att utdöma tvångsvård. Vid misskötsamhet är konsekvensen hembesök eller ny förhandling. Förvaltningen är inte övertygad om att det kommer ha den effekt som önskas utan att det i vissa fall kan bli långa processer utan resultat för den enskilde.

Förvaltningen bedömer vidare att utredningens förslag att införa en statlig ordning riskerar att stå i kontrast till inriktningen i kommande förslag till ny socialtjänstlag, som innehåller centrala delar om att vara en lätt tillgänglig socialtjänst som tillhandahåller tidiga insatser och förhoppningsvis ger socialtjänsten ökade möjligheter att arbeta mer proaktivt och erbjuda stöd och insatser i ett tidigt skede utan eller parallellt med ett omfattande utredningsförfarande. En hantering av ärenden som ska gå via en statlig myndighet riskerar att försena att sociala insatser och åtgärder sätts in. En särbehandling av målgrupper så som utredningen föreslår tror förvaltningen är förenat med förhöjd risk att socialtjänsten inte kommer att (kunna) agera fullt ut gentemot målgruppen, utan avvakta beslut från MUK för att inte starta igång något som eventuellt inte beslutas fortgå.

Förvaltningen instämmer i att det brottsförebyggande arbetet riktat till barn och unga behöver stärkas på flera områden för att uppnå en mer fokuserad och kraftfullare hantering. I första hand behövs effektiva och verkningsfulla insatser och åtgärder men också stärkt och tvingande samverkan mellan berörda aktörer samt bättre möjligheter till uppföljning. Behovet av att från nationellt håll skarpas och tydligare satsa på och styra innehåll i insatser och åtgärder samt ge kommunerna förutsättningar att utveckla arbetssätt och metoder, är större än att införa en statlig ordning som genererar såväl ökade kostnader som minskat kommunalt självstyre. Ett ökat nationellt och regionalt samarbete mellan landets kommuner och andra berörda myndigheter och aktörer, skulle kunna vara ett sätt att möjliggöra för landets kommuner, som idag har olika förutsättningar, att hantera problematiken och utveckla och tillhandahålla effektiva metoder och insatser. Exempel på befintlig samverkan som kan stärkas ytterligare är mellan socialtjänst och åklagare och frivård kring gruppen unga lagöverträdare, liksom samverkansstrukturer som SSPF (socialtjänst, skola, polis och fritid) och SIG (sociala insatsgrupper). Andra goda exempel från Göteborgs Stad är socialsekreterare som i samverkan med polis arbetar i lokalpolisområdena och som har goda möjligheter att nå barn och unga i och i riskzon för kriminalitet. Barn och unga med risk att hamna i kriminalitet har inte sällan behov av insatser även från sjukvården utifrån exempelvis psykisk ohälsa för att få ett fungerande liv. Samverkan med regionen behöver stärkas för att skapa samsyn kring gemensamma insatser för målgruppen och ett resonemang om detta saknas i utredningens förslag.

Socialtjänsten har idag möjlighet att besluta om insatser i öppna former utan samtycke enligt lagen om vård av unga. Bestämmelsen tillämpas emellertid sällan och det saknas forskning och rättspraxis. Förvaltningen bedömer att möjligheten skulle kunna nyttjas i betydligt högre utsträckning för att uppnå just kraftigare och mer tvingande beslut. Det pågår också ett stort antal utredningar på området och flertalet förslag har presenterats. Det är svårt att överblicka helheten och det är inte görbart att bedöma de samlade möjliga effekterna av förslaget. Förvaltningen anser att det vore rimligt att invänta implementering och uppföljning av de många förändringarna som väntas, innan ytterligare åtgärder med så pass ingripande följder som utredningen föreslår vidtas.

Socialförvaltningen Centrum

Marie Larsson
Tf Förvaltningsdirektör